

Månedssrapport for juni 2019

MARKEDSKOMMENTAR

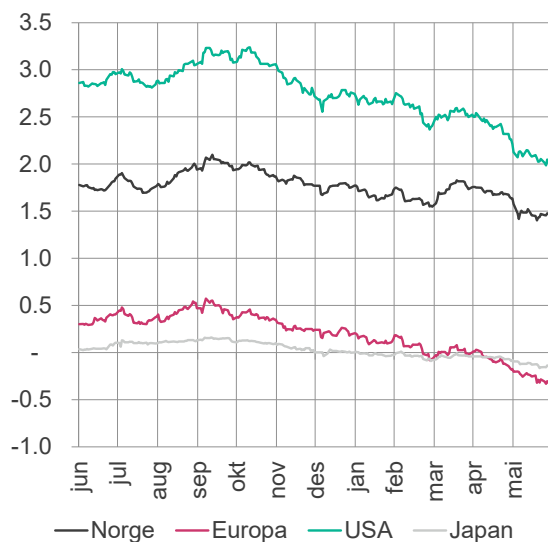
- Våpenhvile i handelskrigen mellom USA og Kina
- Forventninger om rentekutt i USA og Europa
- Sterke aksjemarkeder

Økonomisk tilstand

De ledende økonomiske indikatorene fortsetter å vise en svak utvikling for eurolandene, men er noe bedre for USA. Trump har hatt møte med Xi Jinping og utfallet virker positivt så langt. Trump utsetter implementeringen av toll på varer fra Kina til en verdi av USD 300 milliarder. Det blir også lov til å selge varer som ikke utgjør en sikkerhetstrussel til Huawei. Selv om man nå sier at 90 prosent av avtalen er ferdig forhandlet, er det de siste 10 prosentene hvor de store prinsipielle sakene ligger, som er vanskelige. Hele avtalen kan derfor falle sammen igjen.

Hva som skjer videre med Brexit er også uavklart, men det som er sikkert, er at avgjørelsen er utsatt til 1. oktober.

10 års rente i %

USA

På rentemøte den 19. juni holdt som ventet den amerikanske sentralbanken (FED) renten uendret på 2,25-2,50 prosent. De endret samtidig ordlyden angående fremtidige renteendringer. Ordlyden er endret fra å være tålmodige til reagere som nødvendig for å holde ekspansjonen ved like. Sentralbanken antyder at renten kan bli kuttet dersom økonomien bremser eller inflasjonen fortsetter å holde seg under målet. Det var kun mindre endringer i beskrivelsen av den økonomiske utviklingen. Anslagene for BNP-veksten var tilnærmet uendret, mens anslagene for inflasjonen ble revidert noe ned.

I mai var inflasjonen 1,8 prosent på årsbasis. Sentralbankens foretrukne mål for prisvekst er kjernedeflatoren for privat forbruk. Denne har ligget tilnærmet flat de siste månedene og er nå på 1,6 prosent, litt under FEDs mål på to prosent. Case-Shiller indeksen, som viser utviklingen i de amerikanske boligprisene, har steget 2,5 prosent det siste året. Prisene øker fortsatt, men i et lavere tempo. Det er tegn til at prisene faller litt i noen områder.

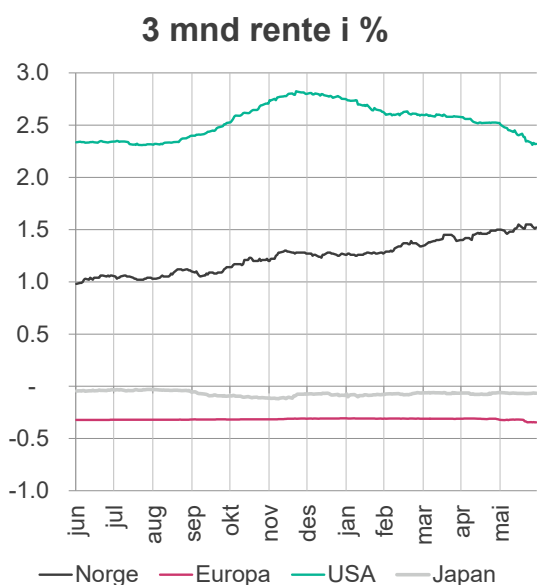
Arbeidsmarkedet var svakere enn ventet i mai. Sysselsettingen steg med 75.000 personer, mens årsveksten i timelønnen falt til 3,1 prosent. Arbeidsløsheten falt til 3,6 prosent. Dette er en utvalgsundersøkelse, og de to undersøkelsene kan derfor tidvis vise ulik utvikling.

Sentralbanken signaliserer at de er klare til å kutte renten dersom de finner det nødvendig. Markedene tror på flere kutt. FED-medlemmer har måttet korrigere markedets oppfatning av størrelsen på kutt etter at de så for seg kutt på 50 basispunkter umiddelbart. Sentralbanken vil nok starte med et kutt på 25 basispunkter, men tidspunktet er mer uvisst. Vi tror ikke det blir rentekutt allerede i juli, og venter første kutt i september.

Europa

Den 6. juni holdt som ventet ECB (den europeiske sentralbanken) rentene uendret; reponenten på 0 prosent og innskuddsrenten på minus 0,40 prosent. Rentene vil bli holdt på dagens nivå til første halvår av 2020, og lengre om det er nødvendig. Usikkerheten om utvikling ligger på nedsiden grunnet geopolitiske faktorer.

På den årlige ECB konferansen den 18. juni var sentralbanksjef Draghi vesentlig mer negativ til utviklingen i økonomien. Her kom det signaler om at renten ville bli kuttet og det kan relanseres kjøp av verdipapirer dersom den økonomiske situasjonen ikke bedrer seg.

Arbeidsledigheten for eurolandene falt til 7,5 prosent i mai, men det er store forskjeller internt i EU. Ledigheten ligger på 3,1 prosent i Tyskland og 8,6 prosent i Frankrike, mens land syd i eurosonen, som Spania og Italia, ligger på henholdsvis 13,6 og 9,9 prosent. Arbeidsledigheten har de siste månedene av året beveget seg noe nedover.

Veksten i pengemengden i euroområdet var i mai på en årlig rate på 4,8 prosent. Husholdningenes kredittvekst er nå på 3,4 prosent, mens bedriftene har en kredittvekst på 3,9 prosent. Kredittveksten har vært svak de siste månedene, men var uendret i april. Prisveksten falt litt og ligger nå på en årsvekst på 1,2 prosent. Inflasjonen ligger nå langt under målområdet til ECB, som er nær, men under 2 prosent. Kjerneinflasjonen er på 1,1 prosent, men

ECB vektlegger samlet prisvekst.

Alt tyder på at ECB vil kutte renten og begynne med kvantitative lettelser igjen. Markedene er usikre på tidspunktet, men tror endringene kommer i løpet av perioden september til desember.

Norge

På rentemøtet den 20. juni satte som ventet Norges Bank opp renten med 0,25 prosentpoeng til 1,25 prosent. Rentebanen ble oppjustert på kort sikt, men ble noe nedjustert utover i 2020. Sentralbanken signaliserer en renteøkning til i 2019, med størst sannsynlighet for en økning allerede i september. Begrunnelsen for hevingen og økningen av rentebanen er god vekst i norsk økonomi. Kapasitetsutnyttningen anslås å være noe over normalnivå. Den underliggende prisveksten er litt høyere enn inflasjonsmålet. Samtidig bidrar handelskonfliktene til betydelig usikkerhet om utviklingen internasjonalt.

Veksten i konsumprisindeksen falt i mai til 2,5 prosent på årsbasis. Kjerneinflasjonen falt til 2,3 prosent, noe under Norges Banks anslag på 2,5 prosent. Det var prisene på transport og mat som trakk ned.

I juni styrket kronen seg fra 9,78 til 9,72 mot euro, og fra 115,68 til 114,34 i forhold til den handelsvektede indeksen. Sentralbanken annonserte at de ville selge valuta til Statens pensjonsfond utland for 600 millioner kroner pr. dag i juli.

NAV's tall viser nå en sesongjustert ledighet på 2,2 prosent. Legger vi sammen tallene for de arbeidsledige og de på tiltak utgjør summen 77.000 personer. Dette tilsvarer 2,7 prosent av arbeidsstyrken. Ledigheten, målt ved arbeidskraftundersøkelsen (AKU) fra SSB falt til 3,2 prosent. Sentralbanken vektlegger NAV sine tall.

Kredittveksten falt 0,1 prosentpoeng til 5,6 prosent i mai. Husholdningenes kredittvekst var uendret på 5,6 prosent, mens bedriftenes kredittvekst falt noe. Veksten i detaljhandelen falt med 1,3 prosent. De siste årene har detaljhandelen målt i nominelle priser økt med 2,5-3,0 prosent.

Norges Bank ønsker helt klart å få opp renten før det er for sent (svak internasjonal utvikling). Slik sentralbanken nå vurderer utsiktene og

risikobildet, vil styringsrenten mest sannsynlig bli satt videre opp i løpet av året. Rentebanen peker på september, så vi tror det kan komme nok en økning på 0,25 prosentpoeng da.

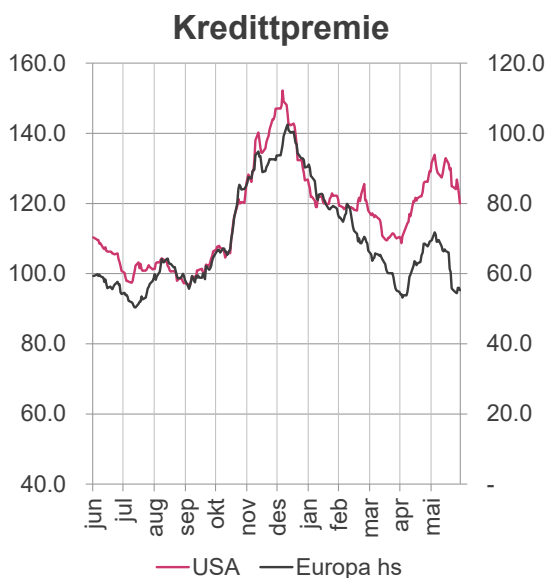
Rentemarkedene Internasjonalt og Norge

De lange rentene har falt både i Norge og internasjonalt. I Norge har de helt korte rentene kommet opp som følge av renteøkningen i juni, mens 3 måneders nibor er tilnærmet uendret. Markedene hadde allerede priset inn renteøkningen. Kreditspreadene har trukket noe ut i juni grunnet uro.

Pengemarkedsfondet har levert en normal avkastning. De lengre fondene har gitt god avkastning, som følge av fallende renter. Fondene har tapt noe i forhold til indeksene grunnet noe kort durasjon og økning i kreditspreadene.

Kreditt

I juni anså investorene risikoen i globale kredittobligasjoner som avtagende gjennom måneden. Kredittpåslaget mellom Barclays Global Aggregate Corporate Index og statsobligasjoner med tilsvarende løpetid falt 0,13 prosentpoeng i løpet av måneden og endte på 1,18 prosentpoeng. Fallet i statsrenter var større enn nedgangen i kredittpåslaget og samlet ga dette en valutasikret månedsavkastning på 1,86 prosent.

Nedgangen i kredittpåslaget var om lag likt for alle kredittsegmenter i obligasjoner denominert i USD,

EUR og GBP.

Synet på risikoen i globale kredittobligasjoner har vært positivt så langt i 2019. Driverne har vært forventninger om rentesenkning fra den amerikanske sentralbanken samt signaler fra ECB om mulig ny runde med kvantitative lettelser. Pågående handelskrig mellom USA og Kina og økt geopolitisk spenning har vært noe av bakkeppet for den brede rentenedgangen. Samlet har dette medført til at indeksen har hatt en avkastning i overkant av 7,5 prosent i første halvår.

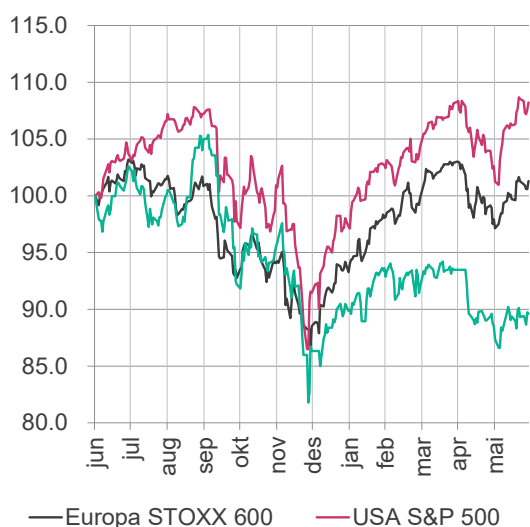
Aksjemarkedene Globalt

De globale aksjemarkedene (MSCI World målt i lokal valuta) steg med 5,9 prosent i juni. Hittil i år har oppgangen vært på 16,7 prosent. Den amerikanske S&P 500 indeksen steg med 6,9 prosent i juni mens den teknologitunge Nasdaq-indeksen steg med 7,4 prosent. Europa (STOXX 600) var opp 4,3 prosent. Kina (Shanghai composite) steg med 2,8 prosent i måneden. På bransjenivå gjorde materialer og informasjonsteknologi det best med oppgang på henholdsvis 10,6 og 8,6 prosent. «Utilities» og telekommunikasjon var svakest med oppgang på mer beskjedne 3,5 og 3,8 prosent.

Mai var en svak måned i aksjemarkedene preget av bekymring for geopolitikk og handelskonflikter, men i juni avtok bekymringene. USA innførte ingen straffetoll på import fra Mexico, og handelskonflikten med Kina ble litt mindre intens. Under G-20 toppmøtet i Osaka bekreftet Trump at den amerikanske boikotten av Huawei var opphevet. Verden ser altså litt fredeligere ut enn i mai, men en oppgang på 5,9 prosent for MSCI World var likevel overraskende.

De fleste tror at den amerikanske sentralbanken vil kutte rentene flere ganger i løpet av 2019. ECB og den kinesiske sentralbanken forventes også å redusere rentene. Det virker derfor mer sannsynlig at det ekstremt lave rentenivået vil vedvare, og at inntjeningsmultiplene kan stige ytterligere. Oppgangskonjunkturen vil også kunne bli lengre som følge av rentestimulansen, men en oppgang på 16,7 prosent hittil i år er uansett tankevekkende sterkt.

Europa, USA og Japan

Norge

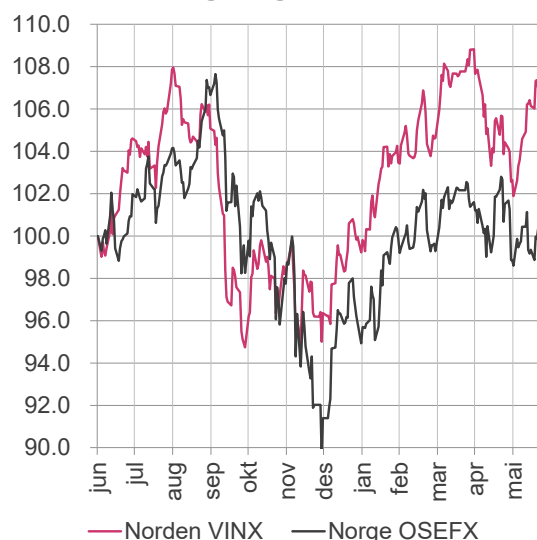
Oslo Børs Fondsindeks steg 1,2 prosent i juni, noe som var relativt sett svakere enn andre børsindekser i Europa og USA, som var opp 3-7 prosent i samme periode. Dette kan hovedsakelig tilskrives at Oslo Børs er en relativt sett mer syklisk børs enn andre børser, og at sykliske aksjer har vært under press de siste månedene, grunnet frykt for en eskalering av handelskrigen mellom USA og Kina. Makroøkonomiske datapunkter fra Kina, Tyskland og USA har utviklet seg negativt i perioden, noe som gjør at investorer søker mot mer defensive aksjer og sektorer. Oljeprisen hadde en relativt flat utvikling i juni etter å ha falt 11 prosent i mai, uten at dette har vært med på å løfte olje- og oljeservicesektoren i stor grad.

I slutten av måneden kom presidentene Trump og Xi til enighet under G-20 toppmøtet om å utsette nye tariffier mellom landene mens forhandlingene mellom USA og Kina fortsetter, noe som har hatt en positiv innvirkning på sentimentet i aksjemarkedet. På den annen side fortsetter rentemarkedene å prise inn en mulig ny resesjon. Det er derfor usikkerhet rundt hvilken retning finansmarkedene skal fremover, men det synes å være enighet om at det lave rentenivået kommer til å påvirke aksjemarkedet positivt, så lenge den globale økonomiske veksten holder seg rundt dagens forventningsnivå.

KLP AksjeNorge hadde en avkastning på 1 prosent i juni. Dette var 0,2 prosent dårligere enn fondsindeksen i samme periode. Fondet hadde noe lavere defensiv eksponering enn fondsindeksen i perioden. Dette forklarer det

meste av mindreakkastningen. De største negative bidragene i porteføljen i juni kom fra BergenBio og DNB. BergenBio, hvor porteføljen har en overvekt, falt på forventninger om en kapitalinnhenting for å finansiere en ny fase 2 studie. DNB, der porteføljen har en undervekt, steg på forventninger om bedret inntjening, grunnet høyere kortsiktige renter i Norge etter at Norges Bank satte opp styringsrenten. De største positive bidragene i porteføljen i måneden kom fra Bonheur, Yara og Nel. Bonheur fortsatte å stige i juni, da flere investorer har fått øynene opp for selskapets posisjon innenfor landbaserte- og offshore vindmøller, i tillegg til at aksjen handles på en betydelig rabatt i forhold til underliggende verdier. Yara steg i forkant av sin kapitalmarkedsdag, mens Nel, hvor fondet har en undervekt, falt som følge av en eksplosjon i et av selskapets hydrogenstasjoner.

Norge og Norden

Nøkkeltall - indekser

	Hist PE	Est PE	Pris/bok	ROE	Est utbytte
MSCI World	18.4	16.4	2.44	12.9 %	2.5 %
S&P 500 Index	19.5	17.8	3.46	16.0 %	2.0 %
MSCI Europa	17.8	14.3	1.77	11.1 %	3.8 %
DAX Index (Frankfurt)	16.5	13.8	1.58	10.0 %	3.3 %
FTSE 100 Index (London)	17.8	13.1	1.76	11.5 %	4.6 %
CAC 40 Index (Paris)	18.7	14.6	1.60	8.9 %	3.4 %
MSCI Japan	13.8	13.0	1.22	9.3 %	2.6 %
MSCI AC Asia Pacific	14.5	13.9	1.44	10.3 %	2.9 %
Oslo Børs Hovedindeks	17.7	15.6	1.72	9.9 %	4.2 %
Oslo Børs Fondindeks	19.7	16.5	1.75	8.9 %	4.0 %
VINX 30 Index (Norden)	18.1	15.1	2.37	15.1 %	4.0 %
Stockholm 30 Index	17.6	14.5	2.25	17.7 %	4.1 %
Copenhagen 20 Index	22.5	21.2	4.45	19.0 %	2.3 %
Helsinki 25 Index	18.1	15.0	1.95	10.8 %	5.1 %
MSCI Emerging Markets	13.9	13.1	1.59	11.9 %	2.9 %
MSCI Brazil	17.9	13.1	2.23	12.3 %	3.4 %
MSCI Russia	5.6	6.1	0.96	17.8 %	6.7 %
MSCI India	25.8	19.1	2.84	10.9 %	1.7 %
MSCI China	14.2	12.3	1.63	12.6 %	2.4 %

Avkastningsinformasjon pr. 30.06.2019 for KLP-fondene

	Avkastning siste måned			Avkastning hittil i år			TE**	Referanseindeks
	Fond	Indeks	Diff	Fond	Indeks	Diff		
RENTEFOND								
KLP Pengemarked	0,11%	0,08%	0,03%	0,79%	0,46%	0,33%	0,12%	ST1X
KLP FRN	0,09%	0,12%	-0,03%	1,56%	1,19%	0,37%	0,14%	NBP Norw. RM1-RM3 Fl. Rate Idx
KLP Obligasjon 1 år	0,14%	0,14%	0,00%	0,86%	0,72%	0,14%	0,08%	NBP Norw. RM1-RM2 Dur. 1 Idx
KLP Obligasjon 3 år	0,29%	0,31%	-0,03%	1,28%	1,36%	-0,08%	0,10%	NBP Norw. RM1-RM2 Dur. 3 Idx
KLP Obligasjon 5 år	0,48%	0,53%	-0,05%	2,06%	2,45%	-0,39%	0,28%	NBP Norw. RM1-RM2 Dur. 5 Idx
KLP Kort Stat	0,05%	0,08%	-0,02%	0,36%	0,46%	-0,09%	0,04%	ST1X
KLP Statsobligasjon	0,41%	0,43%	-0,01%	1,79%	1,83%	-0,04%	0,03%	OB Govt Bonds All Index
KLP Kredittobligasjon	0,23%	0,30%	-0,07%	1,70%	1,47%	0,23%	0,29%	NBP Norw. RM1-RM3 Dur. 3 Idx
KLP Obligasjon Global I	2,29%	1,86%	0,43%	7,73%	7,50%	0,22%	0,14%	Barclays Global Agg. Corp. SR
KLP Obligasjon Global II	2,28%	1,86%	0,43%	7,68%	7,50%	0,18%	0,14%	Barclays Global Agg. Corp. SR
AKSJEFOND								
KLP AksjeNorge	1,17%	1,22%	-0,06%	7,59%	9,20%	-1,61%	2,54%	OSEFX
KLP AksjeNorden Indeks	4,95%	4,86%	0,09%	11,14%	10,93%	0,21%	0,09%	VINXBNOK
KLP AksjeGlobal Flerfaktor I***	2,40%	3,84%	-1,44%	12,67%	15,12%	-2,46%	4,40%	KLP World
KLP AksjeGlobal Flerfaktor II***	4,15%	5,78%	-1,63%	13,29%	15,96%	-2,68%	4,25%	KLP World valutasikret
KLP AksjeGlobal Indeks I	3,86%	3,84%	0,02%	15,29%	15,12%	0,17%	0,04%	KLP World
KLP AksjeGlobal Indeks II	5,80%	5,78%	0,02%	16,11%	15,96%	0,15%	0,06%	KLP World valutasikret
KLP AksjeGlobal Indeks III	5,79%	5,78%	0,01%	16,04%	15,96%	0,08%	0,06%	KLP World valutasikret
KLP AksjeGlobal Indeks IV	5,78%	5,78%	0,01%	16,01%	15,96%	0,05%	0,06%	KLP World valutasikret
KLP AksjeGlobal Indeks V	3,85%	3,84%	0,01%	15,23%	15,12%	0,11%	0,04%	KLP World
KLP AksjeGlobal Small Cap Indeks I	3,20%	3,04%	0,16%	14,15%	14,20%	-0,05%	0,05%	KLP Small Cap
KLP AksjeGlobal Small Cap Indeks II	3,19%	3,04%	0,15%	14,09%	14,20%	-0,11%	0,05%	KLP Small Cap
KLP AksjeGlobal Mer Samf.ansvar	3,87%	3,82%	0,06%	15,37%	15,18%	0,19%	0,83%	MSCI World
KLP AksjeGlobal SmallCap Flerfaktor	2,85%	3,06%	-0,21%	11,01%	14,18%	-3,17%	2,52%	MSCISMCAPNOK
KLP Aksje Fremv. Mark. Flerfaktor	2,62%	3,48%	-0,86%	6,76%	8,89%	-2,14%	3,33%	MSCI Emerging Markets
KLP AksjeFremv. Mark. Indeks I	3,56%	3,56%	-0,01%	8,77%	9,08%	-0,31%	0,34%	KLP Emerging Markets
KLP AksjeFremv. Mark. Indeks II	3,55%	3,56%	-0,02%	8,70%	9,08%	-0,38%	0,34%	KLP Emerging Markets
KLP AksjeVerden Indeks	3,81%	3,81%	0,00%	14,40%	14,41%	-0,01%	0,06%	KLP All Country World
KLP AksjeNorge Indeks	1,46%	1,47%	-0,01%	8,23%	8,15%	0,08%	0,06%	OSEBX
KLP AksjeNorge Indeks II	1,46%	1,47%	-0,02%	8,17%	8,15%	0,02%	0,06%	OSEBX
KLP AksjeEuropa Indeks I	3,85%	3,84%	0,01%	14,52%	13,98%	0,54%	0,11%	KLP Europe
KLP AksjeEuropa Indeks II	4,56%	4,52%	0,03%	17,00%	16,50%	0,50%	0,15%	KLP Europe valutasikret
KLP AksjeEuropa Indeks III	3,84%	3,84%	0,00%	14,46%	13,98%	0,49%	0,11%	KLP Europe
KLP AksjeEuropa Indeks IV	4,55%	4,52%	0,02%	16,94%	16,50%	0,44%	0,15%	KLP Europe valutasikret
KLP AksjeUSA Indeks USD***	7,14%	7,07%	0,07%	18,53%	18,46%	0,07%	0,04%	KLP USA
KLP AksjeUSA Indeks II	6,85%	6,80%	0,06%	17,20%	17,12%	0,08%	0,09%	KLP USA valutasikret
KLP AksjeUSA Indeks III	4,34%	4,28%	0,06%	16,63%	16,63%	0,00%	0,05%	KLP USA
KLP AksjeUSA Indeks IV	6,84%	6,80%	0,05%	17,14%	17,12%	0,02%	0,09%	KLP USA valutasikret
KLP AksjeAsia Indeks I	1,95%	1,91%	0,04%	9,23%	9,45%	-0,22%	0,09%	KLP Pacific
KLP AksjeAsia Indeks II	3,77%	3,77%	0,00%	9,54%	9,93%	-0,39%	0,13%	KLP Pacific valutasikret
KLP AksjeAsia Indeks III	1,94%	1,91%	0,03%	9,17%	9,45%	-0,28%	0,09%	KLP Pacific
KLP AksjeAsia Indeks IV	3,76%	3,77%	-0,01%	9,48%	9,93%	-0,45%	0,13%	KLP Pacific valutasikret
FONDSPAKKER								
KLP Nåtid	0,69%	0,61%	0,09%	2,80%	2,65%	0,15%	0,09%	Kombinasjonsindeks
KLP Kort Horisont	1,22%	1,21%	0,01%	4,60%	4,57%	0,03%	0,17%	Kombinasjonsindeks
KLP Lang Horisont	2,41%	2,62%	-0,20%	8,83%	9,12%	-0,29%	0,52%	Kombinasjonsindeks
KLP Framtid	3,67%	3,97%	-0,30%	13,05%	13,57%	-0,52%	0,85%	Kombinasjonsindeks
SPECIALFOND								
KLP Alfa Global Energi	0,11%	0,10%	0,01%	3,01%	0,56%	2,46%	6,76%	1 uke Nibor
KLP Alfa Global Rente	0,12%	0,10%	0,02%	2,04%	0,56%	1,49%	0,98%	1 uke Nibor

Avkastningsinformasjon pr. 30.06.2019 for KLP-fondene

	MV-vektet effektiv rente*	Lokal MV-vektet effektiv rente*	Lokal dur.vektet effektiv rente*	Mod. durasjon	Mod. kred. dur.
RENTEFOND					
KLP Pengemarked	1,44	1,44	1,64	0,15	0,64
KLP FRN	1,89	1,89	1,97	0,14	2,42
KLP Obligasjon 1 år	1,60	1,60	1,69	0,76	1,24
KLP Obligasjon 3 år	1,84	1,84	1,94	2,77	2,97
KLP Obligasjon 5 år	1,93	1,93	1,96	4,60	4,43
KLP Kort Stat	1,10	1,10	1,12	0,38	0,38
KLP Statsobligasjon	1,19	1,19	1,22	4,94	4,94
KLP Kredittobligasjon	1,99	1,99	2,09	2,15	2,98
KLP Obligasjon Global I	1,82	2,10	2,68	6,38	6,39
KLP Obligasjon Global II	1,73	2,02	2,60	6,37	6,38
KLP Nåtid	1,75	1,82	2,33	2,44	3,12

* Ved markedsverdivektet effektiv rente vektet de enkelte papirene i fondet på bakgrunn av hvor stor verdi de utgjør av totalen. Durasjonsvektet effektiv rente for en portefølje beregnes ved å vekte verdipapirenes effektive rente med dollardurasjon. Ved beregning av lokal effektiv rente er valutasikringskontrakter ekskludert fra beregningen. Effektiv rente vil kunne endres fra dag til dag, og er derfor ingen garanti for avkastningen i perioden den er beregnet for.

** Tracking error er ex-post, altså et historisk basert tall basert på 12 månedlige avkastninger i forhold til referanseindeks.

*** Avkastning for KLP AksjeUSA Indeks USD er oppgitt i amerikanske dollar.

**** KLP AksjeGlobal Flerfaktor I og II endret navn 01.07.2019 fra KLP AksjeGlobal LavBeta I og II

***** The KLP World Index, the KLP USA Index, the KLP Europe Index, the KLP Pacific Index, the KLP Emerging Markets Index the KLP Small Cap index and the KLP All Country World Index are custom indices calculated by MSCI for, and as requested by, KLP. To calculate these indices MSCI starts with the MSCI World Index, the MSCI USA Index, the MSCI Europe Index, the MSCI Pacific Index, the MSCI Emerging Markets Index, the MSCI World Small Cap Index Developed Markets and the MSCI All Country World Index and then excludes those securities selected by KLP on a quarterly basis based on KLPs ethical investing screening criteria. MSCI has no role in developing, reviewing or approving KLP mutual funds' ethical investing criteria or the list of companies excluded from the MSCI World Index, the MSCI USA Index, the MSCI

Europe Index, the MSCI Pacific Index, the MSCI Emerging Markets Index, the MSCI World Small Cap Index Developed Markets and the MSCI All Country World Index by KLP to create the KLP World Index the KLP USA Index, the KLP Europe Index, the KLP Pacific Index, the KLP Emerging Markets Index, KLP Small Cap index and the KLP All Country World Index.

Source: MSCI. This information is for internal use only and may not be redistributed or used in connection with creating or offering any securities, financial products or indices. Neither MSCI nor any other third party involved in or related to compiling or creating the MSCI data (the "MSCI" Parties) makes any express or implied warranties or representations with respect to such data (or the results to be obtained by the use thereof), and the MSCI Parties hereby expressly disclaim all warranties of originality, accuracy, completeness, merchantability or fitness for a particular purpose with respect to such data. Without limiting any of the foregoing, in no event shall any of the MSCI Parties have any liability for any direct, indirect, special punitive, consequential or any other damages (including lost profits) even if notified of the possible damages.

KILDE charts og «nøkkeltall indekser»: Bloomberg Finance LP

Opplysninger om KLP-fondene

Fondets navn	Kurser pr. 30.06.19	Volum pr. 30.06.19	Forv. honorar	Minste- innskudd
		Millioner NOK	Prosent	Kroner
KLP Pengemarked	1006.3491	3 113	0,10	3.000
KLP FRN	1053.9622	1 235	0,10	3.000
KLP Obligasjon 1 år	1021.8762	1 447	0,10	3.000
KLP Obligasjon 3 år	1040.6000	914	0,10	3.000
KLP Obligasjon 5 år	1307.5057	1 040	0,10	3.000
KLP Kort Stat	1005.4839	817	0,10	3.000
KLP Statsobligasjon	1030.9246	6 354	0,10	3.000
KLP Kredittobligasjon	1070.3858	2 114	0,10	3.000
KLP Obligasjon Global I	1192.8869	52 924	0,12	10 mill
KLP Obligasjon Global II	1169.9457	613	0,20	3.000
KLP AksjeNorge	6575.3328	6 565	0,75	3.000
KLP AksjeNorden Indeks	4509.7694	3 919	0,20	3.000
KLP AksjeGlobal Flerfaktor I	2027.8904	24 687	0,27	3.000
KLP AksjeGlobal Flerfaktor II	1556.0371	142	0,30	3.000
KLP AksjeGlobal Indeks I	3442.2812	18 997	0,10	10 mill
KLP AksjeGlobal Indeks II	2537.5888	22 290	0,13	10 mill
KLP AksjeGlobal Indeks III	2507.7452	1 207	0,25	1 mill
KLP AksjeGlobal Indeks IV	2270.5301	3 254	0,30	3.000
KLP AksjeGlobal Indeks V	1408.1339	1 567	0,20	3.000
KLP AksjeGlobal Small Cap Indeks I	1072.9420	3 447	0,25	10 mill
KLP AksjeGlobal Small Cap Indeks II	1071.1773	4 393	0,35	3.000
KLP AksjeGlobal Mer Samfunnsansvar	1112.1775	616	0,32	3.000
KLP AksjeGlobal Small Cap Flerfaktor	1043.3941	2 583	0,45	3.000
KLP Aksje Fremvoksende Markeder Flerfaktor	1080.9029	1 578	0,40	3.000
KLP AksjeFremvoksende Markeder Indeks I	1970.3004	10 172	0,18	10 mill
KLP AksjeFremvoksende Markeder Indeks II	1922.9639	1 060	0,30	3.000
KLP AksjeVerden Indeks	3082.5919	3 492	0,30	3.000
KLP AksjeNorge Indeks	2673.7610	9 003	0,10	10 mill
KLP AksjeNorge Indeks II	2308.3549	2 213	0,20	3.000
KLP AksjeEuropa Indeks I	1844.1909	1 849	0,10	10 mill
KLP AksjeEuropa Indeks II	1782.6636	778	0,13	10 mill
KLP AksjeEuropa Indeks III	1187.6958	747	0,20	3.000
KLP AksjeEuropa Indeks IV	1287.7134	441	0,23	3.000
KLP AksjeUSA Indeks USD	3138.1231	5 669	0,10	3 mill USD
KLP AksjeUSA Indeks II	2331.7022	689	0,13	10 mill
KLP AksjeUSA Indeks III	1451.1080	1 497	0,20	3.000
KLP AksjeUSA Indeks IV	1359.4463	350	0,23	3.000
KLP AksjeAsia Indeks I	1796.7545	640	0,10	10 mill
KLP AksjeAsia Indeks II	1223.8864	304	0,13	10 mill
KLP AksjeAsia Indeks III	1322.0675	329	0,20	3.000
KLP AksjeAsia Indeks IV	1282.4928	116	0,23	3.000
Spesialfondet KLP Alfa Global Energi	1125.4810	1 304	0,80*	5 mill
Spesialfondet KLP Alfa Global Rente	996.9013	1 369	0,80*	1 mill
KLP Nåtid	1011.6604	1 473	0,22	3.000
KLP Kort Horisont	1036.8020	119	0,22	3.000
KLP Lang Horisont	1717.3604	500	0,22	3.000
KLP Framtid	1258.2587	3 213	0,22	3.000
Totalvolum		213 143		

* + 10% av verdistigningen over referanserenten, hvis verdien overstiger tidligere høyeste verdi

Fondenes regler for innskudd og uttak

INNSKUDD

Ved tegning av andeler før kl. 13 gis det kurs i fondet samme dag (bortsett fra KLP Aksje Asia I, II, III og IV og KLP AksjeFremvoksende Markeder I og II der det gis neste virkedags kurs) under forutsetning av at betalingen er identifiserbar på fondets konto innen kl. 15 og at kunden har sendt inn nødvendig dokumentasjon og informasjon. Andre frister gjelder ved trekk eller kjøp bak «logg inn».

UTTAK

Ved melding før kl. 13 gis uttakskurs samme dag (bortsett fra KLP Aksje Asia I, II, III og IV og KLP AksjeFremvoksende Markeder I og II der det gis neste virkedags kurs). Penger vil normalt være på kundens bankkonto 3-4 virkedager etter at uttaket er registrert her. Ved nyttår kan det ta noen flere dager.

SVINGPRISING

Fondene bruker svingprising ved kjøp og salg av andeler. Les her for detaljer: <https://www.klp.no/sparing-og-fond/spar-i-fond/svingprising-i-klp-fondene-1.41101>

GENERELT

Alle oppgitte kurser og avkastningstall som publiseres, eller som kunden får oppgitt i sine rapporter, er fratrukket forvalterens honorar (nettoavkastning).

BEMERK

Fondenes gebyrer eller rammevilkår kan endres av forvalteren etter regler som fastlegges av Finanstilsynet. Andelseierne varsles om endringer ved brev forut for gjennomføringen. Det er ingen begrensning m.h.t. antall uttak fra noen av fondene.

Samtlige investeringer i KLP-fondene er gjort ihht KLP-fondenes retningslinjer for ansvarlige investeringer.

Forbehold (disclaimer)

Denne rapporten baserer seg på kilder som av KLP Kapitalforvaltning vurderes som pålitelige. Det er imidlertid ikke mulig å garantere at informasjonen i rapporten er presis eller fullstendig. Uttalelsene i rapporten reflekterer KLP Kapitalforvaltnings oppfatning på det tidspunkt de ble utarbeidet, og vi forbeholder oss retten til å endre oppfatning uten varsel. Denne rapporten skal ikke forstås som et tilbud eller anbefaling om kjøp eller salg av finansielle instrumenter. KLP Kapitalforvaltning påtar seg ikke ansvar for direkte eller indirekte tap eller utgifter som skyldes forståelsen av og/eller bruken av denne rapporten.

Historiske tall er ingen garanti for fremtidig